

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 24/8 2000 om indsatsen over for ofre.

(Redegørelse nr. R 18).

Justitsministeren (Frank Jensen):

1. INDLEDNING

I forbindelse med forespørgselsdebatten den 10. december 1998 om voldskriminaliteten i Danmark vedtog Folketinget (vedtagelse nr. V 16), at regeringen i indværende folketingsår bl.a. skal give en samlet redegørelse til Folketinget om indsatsen over for voldsofre.

I regeringens voldspakker fra 1994 og 1997 lægges bl.a. op til at skærpe straffen for vold. Det er imidlertid samtidig en bærende tankegang, at der ikke kun skal sættes på strengere straffe og en forstærket indsats over for voldens gerningsmænd. En effektiv indsats mod voldskriminaliteten må også baseres på andre initiativer, herunder en forbedret bistand til ofre, der ellers ofte vil sidde alene tilbage uden vejledning og støtte med den angst og frustration, der kan være en følge af volden.

På den baggrund beskrives i det følgende en række af de lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger, som regeringen igennem de senere år – bl.a. i forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 349 af 23. maj 1997 om ændring af retsplejeloven, straffeloven og erstatningsansvarsloven (Styrkelse af retsstillingen for ofre for forbrydelser mv.) – har iværksat for at forbedre indsatsen over for voldsofre mv. Endvidere beskrives et forslag fra Erstatningsansvarsudvalget om bl.a. en forhøjelse af erstatningsniveauet for ofre for forbrydelser, som – hvis det gennemføres – vil medføre en betydelig forbedring af ofres retsstilling.

2. KONFLIKTRÅD

En forsøgsordning med mægling i konfliktråd er blevet iværksat i to omgange.

Første gang i 1994 – som et led i indsatsen mod vold – hvor forsøget blev gennemført med oprettelse af 5 konfliktråd i 4 politikredse/kommuner (Holstebro, Sønderborg, Svendborg og

København), således at der kunne afholdes konfliktrådsamtaler fra februar 1995 til februar 1996.

Gerningsmanden skulle oprindeligt være 15-18/20 år. Endvidere skulle den pågældende være ustraffet eller kun straffet i ubetydelig grad. I april 1995 blev målgruppen udvidet til gerningsmænd i alderen 15-21 år, og kravet om, at den pågældende skulle være ustraffet, blev blødt op.

Forsøgsordningen omfattede først og fremmest værtshusvold, vold mod særligt udsatte grupper og gadevold. Endvidere kunne der mægles i sager om anden angstskabende eller krænkende kriminalitet, f.eks. brugstyveri, tasketyveri, butikstyveri, indbrudssager og hærværksager.

Der blev i den 1-årige forsøgsperiode kun gennemført mægling i 4 sager. Resultaterne af disse mæglinger var dog positive. I de sager, hvor mægling blev gennemført, resulterede samtalerne således i alle tilfælde i en aftale om betaling af erstatning til offeret, en undskyldning fra gerningsmanden eller lignende.

I en rapport, som Det Kriminalpræventive Råd udarbejdede om forsøget, blev der peget på, at der havde været for få sager i forsøgsperioden. Grunden til, at der var så få sager, antoges bl.a. at være, at mægling var noget nyt, som både offer og gerningsmand var usikre overfor.

I 1997 blev der – som led i styrkelse af retsstillingen for ofre for forbrydelser mv. – iværksat et nyt og bredere forsøg med konfliktråd med henblik på at opnå et mere fyldigt grundlag for at vurdere konfliktrådernes eventuelle fremtidige rolle i kriminalitetsbekæmpelsen i Danmark.

Det nye udvidede forsøg gennemføres i politikredsene Glostrup, Roskilde og Ringsted (i alt 19 kommuner med en samlet befolkning på ca. 395.000). Det er Det Kriminalpræventive Råd, der for Justitsministeriet står for gennemførelse og evaluering af forsøget. Der behandles sager i konfliktråd fra maj 1998 til juni 2002.

Formålet med konfliktråd er – ligesom tidligere – at offeret får løst op for sine frustrationer og sin angst og bliver mere tryk i dagligdagen, samt at gerningsmanden ansvarliggøres og afstår fra kriminalitet senere. Konfliktrådsordningen er ikke et alternativ, men et supplement til almindelig retsforfølgning. Dette indebærer, at straffesagen gennemføres mod gerningsmanden, selv om vedkommende har deltaget i konfliktråd. En sådan deltagelse vil dog kunne ind-

gå i rettens sanktionsvalg og straffastsættelse. Dette er også forekommet under den nuværende forsøgsordning, hvor retten i en voldssag har afsagt en betinget dom under henvisning til den tiltaltes deltagelse i konfliktråd.

Fra maj 1998 og frem til udgangen af 1999 har der været gennemført mægling i konfliktråd i 38 sager mod i alt 4 sager under den tidligere forsøgsordning. I samme periode har mæglerne desuden arbejdet med 79 andre sager, som af forskellige årsager ikke kom i konfliktråd, f.eks. fordi en af parterne sagde nej, parterne havde selv løst konflikten, eller mæglerne kunne ikke komme i kontakt med parterne.

De fleste mæglings i konfliktråd har indtil nu drejet sig om voldssager, men der har også været sager om bl.a. hærværk, biltyveri, indbrud, blufærdighedskrænkelser og røveri. Ifølge mæglerne har flere gerningsmand været berusede på gerningstidspunktet. Flere af voldsepisoderne er foregået i forbindelse med fester eller diskoteksbesøg.

I mange af mæglingserne har parterne aftalt, hvordan de skal forholde sig til hinanden fremover, f.eks. om de skal hilse på hinanden, hvis de mødes, eller om de skal lade være med at tale mere sammen. I de fleste af sagerne har den ene part givet en undskyldning, og den anden part har modtaget den. I nogle sager har parterne ønsket, at mægleren i aftalen skrev, at det var godt at mødes og få talt ud.

Nogle gerningsmænd har lovet at holde sig på rette vej i fremtiden, og i andre sager gik aftalen ud på, at gerningsmanden skulle prøve at ændre adfærd. I en enkelt sag er der truffet aftale om økonomisk erstatning, og i en anden, at parternes venner skulle orienteres om mæglingen for derved at forebygge eventuelle fremtidige hævnaktioner.

Politiet får kopi af aftalerne, hvis begge parter ønsker de. Der har dog været enkelte parter, som ønskede at beholde aftalen for sig selv.

Center for Alternativ Samfundsanalyse (CASA) evaluerer løbende forsøget og der vil udkomme en evalueringsrapport efter forsøgets afslutning i 2002. Evalueringen består bl.a. af spørgeskemaundersøgelser og interviews af ofre og gerningsmænd samt mæglere og politifolk.

3. OFFERRÅDGIVNINGER

Et andet af de administrative initiativer, der i 1997 blev iværksat som led i styrkelsen af retsstillingen for ofre for forbrydelser, er etablering af et net af lokale offerrådgivninger, hvor der tilbydes ofre for forbrydelser støtte og vejledning af frivillige støttepersoner. Målet er, at der skal være en eller flere offerrådgivninger i hver politikreds.

Med inspiration fra den ordning, der findes i Sverige, hvor ofre for forbrydelser kan henvende sig til lokale offerrådgivninger – de såkaldte »brottofferjourer« – udsendte Justitsministeriet den 25. juni 1998 en cirkulæreskrivelse til politiet om »Oprettelse af et net af lokale, frivillige offerrådgivninger i samtlige landets politikredse«.

Offerrådgivningerne skal ikke erstatte de muligheder, som i øvrigt findes for at få støtte, hvis man har været udsat for en forbrydelse, men skal derimod give et supplement til den rådgivende og støttende funktion, som politiet, andre institutioner og professionelle allerede yder. Hovedvægten i offerrådgivningernes indsats skal være den menneskelige kontakt til og samtale med ofret samt vejledning om de særlige støttemuligheder der findes, herunder af lægelig, psykologisk, social og juridisk karakter.

Ordningen følges og evalueres løbende bl.a. fra det centrale Offerrådgivningssekretariat under Rigspolitechefen, som også har bistået politikredsene under etableringen.

Offerrådgivningssekretariatet foretog i 1999 en kvantitativ evaluering med status pr. 1. april 1999. På daværende tidspunkt havde 28 politikredse etableret en offerrådgivning, mens 12 andre kredse stod umiddelbart overfor at etablere en offerrådgivning.

Sekretariatet har netop taget initiativ til en fornyet kvantitativ evaluering af rådgivningerne, der forventes at foreligge til efteråret.

Der er i dag etableret offerrådgivninger i 51 af landets 54 politikredse.

4. ERSTATNING TIL OFRE FOR FORBRYDELSE

4.1. Tortgodtgørelse ved voldsforbrydelser mv.

På baggrund af bl.a. den kritik, der har været rejst af den begrænsede adgang til at yde torterstatning til ofre, blev der i 1997 i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, indført en adgang til at

tilkende en godtgørelse for ikke-økonomisk skade ved særlig grove forbrydelser.

Efter tidligere retspraksis blev godtgørelse for tort selv i alvorlige voldssager kun tilkendt, hvis volden var begået under sådanne for ofret særligt krænkende, ydmygende eller forhånede omstændigheder, at de var egnede til at krænke vedkommendes selv- og æresfølelse.

Alvorlig vold eller trusler om vold kunne derfor ikke i sig selv begrunde, at der tilkendtes ofret en godtgørelse for tort, heller ikke i tilfælde, hvor overgrebet havde medført en forståelig og belastende følelse af utryghed, angst eller mindreværd.

Efter den nye bestemmelse skal der ydes godtgørelse i de grænsetilfælde, hvor forbrydelsen ikke direkte har været egnet til at krænke ofrets selv- eller æresfølelse, og hvor der derfor ikke ydes godtgørelse for tort, men hvor forbrydelsen desuagtet er af en sådan karakter, at den generelt set er egnet til at skabe meget betydelig angst og længerevarende psykisk belastning for offeret.

Det er derfor en betingelse, at krænkelsen er sket ved en forbrydelse, der har indebåret et særlig groft angreb mod en andens frihed eller person, f.eks. i form af særlig grov vold eller frihedsberøvelse.

4.2. Erstatningsansvarsudvalgets betænkning

Justitsministeriets arbejdsgruppe vedrørende revision af erstatningsansvarsloven afgav den 28. april 2000 sin betænkning (nr. 1383/2000).

I betænkningen foreslår arbejdsgruppen en lovrevision, som bl.a. generelt vil hæve erstatningsniveauet ved personskader med godt 50 pct., hvorved der lægges op til en betydelig forbedring af retsstillingen for de skadelidte, herunder for ofre for forbrydelser.

Arbejdsgruppen har herudover overvejet nogle spørgsmål vedrørende offererstatningsloven og erstatningsansvarsloven, som også har betydning for ofres retsstilling, og disse ændringer beskrives i det følgende.

4.2.1. Offererstatningslovens § 7

Erstatning efter offererstatningsloven fra staten til ofre for forbrydelser er efter lovens § 7 subsidiær, idet der ikke ydes erstatning i det omfang, skaden godtgøres af skadevolderen. Efter samme bestemmelse nedsættes erstatningen endvidere i det omfang, skadelidte i forbindelse med skaden modtager ydelser efter den sociale lov-

givning, løn under sygdom, pensionsydelser mv.

I modsætning hertil sker der efter erstatningsansvarsloven som hovedregel ikke fradrag i erstatningen for sociale ydelser eller forsikringsudbetalinger, som skadelidte måtte modtage i anledning af skaden.

I praksis har ofre for forbrydelser ofte ikke mulighed for at få (fuld) erstatning fra skadevolderen, f.eks. fordi denne ikke er i stand til at betale. Ofre er i denne situation således henvist til at søge erstatning fra staten efter reglerne i offererstatningsloven, men på grund af fradragsreglen i offererstatningslovens § 7 vil denne erstatning ofte være mindre, end hvis erstatningen blev udmålt efter erstatningsansvarsloven. Ofre for forbrydelser kan derfor opleve det sådan, at de i forhold til andre skadelidte, f.eks. trafikofre, kun får delvis erstatning.

På den baggrund foreslår arbejdsgruppens flertal, at offererstatningslovens § 7 ændres således, at der alene sker fradrag i erstatningen for andre ydelser i samme omfang som efter reglerne i erstatningsansvarsloven.

4.2.2. Offererstatningslovens § 10

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er erstatning efter loven bl.a. betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet »uden unødigt ophold«, hvilket i almindelighed anses for opfyldt, når anmeldelsen sker inden 24 timer efter gerningstidspunktet. Efter samme bestemmelses stk. 2 er der dog mulighed for at dispensere fra dette krav, idet erstatning i særlige tilfælde kan ydes, selv om anmeldelsen ikke sker uden unødigt ophold.

I den forbindelse har bl.a. Landsforeningen Hjælp Voldsofre kritiseret, at kravet om politi-anmeldelse »uden unødigt ophold« håndhæves for strengt (inden 24 timer efter gerningstidspunktet), idet dette forhold i nogle tilfælde kan opfattes som mindre rimeligt af de erstatnings-søgende.

Arbejdsgruppen er enig i, at en streng håndhævelse af kravet om hurtig politianmeldelse i visse sager kan opfattes som mindre rimeligt. Derfor foreslår arbejdsgruppen, at formuleringen af dispensationsbestemmelsen i § 10, stk. 2, blødes op, således at kravet kan fraviges, »hvis forholdene taler for det«, f.eks. i tilfælde, hvor skadelidte på grund af forbrydelsen har været i chok eller en lignende tilstand, og som følge heraf ikke har foretaget politianmeldelse uden unødigt ophold.

4.2.3. Erstatningsansvarslovens § 26 (tortgodtgørelse ved seksualforbrydelser)

Arbejdsgruppens flertal foreslår endvidere, at godtgørelsesbeløbene ved seksualforbrydelser og forbrydelser i familieforhold (navnlig incest) forhøjes.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at reglen om tortgodtgørelse i erstatningsansvarslovens § 26 ændres, således at der ved fastsættelse af godtgørelsen skal lægges særlig vægt på, om den krænkelse, der giver grundlag for godtgørelsen, er begået ved en overtrædelse af straffelovens kapitel 23-24 om seksualforbrydelser og forbrydelser i familieforhold (navnlig incest).

Arbejdsgruppen finder i den forbindelse, at der som udgangspunkt bør ske en fordobling af godtgørelsesbeløbet i forhold til det hidtidige niveau ved seksualforbrydelser, som er 30.000 kr. ved »normale« tilfælde af fuldbyrdet voldtægt (1999-niveau).

4.2.4. Høring før fremsættelse af lovforslag i den kommende folketingssamling

Arbejdsgruppens betænkning er i øjeblikket til høring. I lyset af hørings svarene vil Justitsministeriet tage endelig stilling til udformningen af et lovforslag på området. Det forventes, at lovforslaget vil kunne fremsættes i den kommende folketingssamling.

5. VIDNEBESKYTTELSE

På grundlag af en rapport fra 1998 fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet om vidnebeskyttelse – herunder for vidner, som er ofre – er retsplejeloven ændret med virkning fra 1. juli 2000, således at retten forud for domsforhandlingen kan træffe afgørelse om dørlukning, referatforbud, navneforbud, eller om, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres.

Herudover vil der i forlængelse af lovændringen blive taget initiativ til en række administrative foranstaltninger, der omfatter:

- Etablering af en ordning med en kontaktperson for vidnet hos politiet
- Uddannelse af personalet hos politiet, anklagemyndighed og domstolene med henblik på bedre at kunne håndtere sager, hvor vidner kan blive truet
- Udvidet adressebeskyttelse for vidner, således at vidnets adresse ikke fremgår af politirapporter
- Særskilte venterum for vidner i retten

Formålet med ændringen af retsplejeloven og de administrative foranstaltninger er at give vidner – f.eks. ofre for forbrydelser – en sådan beskyttelse og tryghed, at frygt for repressalier fra den tiltalte eller andre ikke afholder vidnet fra at afgive forklaring i retten.

6. BISTANDSADVOKATER

I 1997 blev retsplejelovens § 741 a ændret, således at retten ved alle voldsforbrydelser og seksualforbrydelser efter anmodning skal beskikke en bistandsadvokat for den forurettede. Kun i helt bagatelagtige sager, hvor advokatbistand ikke tjener noget formål, kan retten afslå en anmodning om advokatbeskikkelse. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis der er tale om værts-husklammeri, hvor der ikke er opstået skade, eller en blufærdighedskrænkelse, hvor offeret nok kan være ilde berørt, men ikke har været udsat for en væsentlig krænkelse.

Tidligere var det alene obligatorisk for retten at beskikke en bistandsadvokat for den forurettede i sager om visse grovere seksualforbrydelser, mens det var op til retten at afgøre, om der skulle beskikkes en bistandsadvokat i sager om visse mindre grove seksualforbrydelser samt voldsforbrydelser.

7. ADVOKATBISTAND TIL EFTERLADTE

Samtidig med ændringen af reglerne om bistandsadvokater blev der ved en ændring af retsplejelovens § 995 a indført en videre adgang til at beskikke en advokat for pårørende til en person, der er afgået ved døden som følge af en forbrydelse, til at bistå med at opgøre og fremsætte et eventuelt erstatningskrav mod gerningsmanden.

Tidligere havde retten som udgangspunkt alene mulighed for i disse tilfælde at beskikke en advokat, når den pårørende opfyldte de økonomiske betingelser for fri proces.

I dag kan retten derimod efter en konkret vurdering beskikke en advokat for pårørende til en person, der er afgået ved døden som følge af en forbrydelse, uanset om de pårørende opfylder de økonomiske betingelser for fri proces. Der vil i disse tilfælde typisk være tale om en ægtefælle og børn, som har krav på forsørger-tabserstatning.

8. VOLDSSEKRETARIATET

I 1998 nedsatte regeringen et ministerudvalg med repræsentanter fra Justitsministeriet, socialministeriet og undervisningsministeriet, der indtil 2001 skal forestå den overordnede gennemførelse og styring af indsatsen mod vold.

Til at betjene ministerudvalget er der oprettet et sekretariat (Voldssekretariatet), der i samarbejde med lokale kræfter og SSP (samarbejde mellem skole, socialvæsen og politi) skal gennemføre ministerudvalgets initiativer og selvstændigt komme med forslag til at forstærke og forny indsatsen mod volden i samfundet.

I Voldssekretariatets kommissorium og handlingsplan er der angivet en række indsatsområder og mål for sekretariatets arbejde.

Et af målene er at øge kvaliteten af SSP-samarbejdet og at få alle kommuner til at etablere SSP-ordningen inden 2001. Dette mål søges nået ved – i samarbejde med Det Kriminalpræventive Råd og Narkotikarådet – at gennemføre en kortlægning af udbredelsen og indholdet af SSP-samarbejdet i kommuner og politikredse og dernæst opsøge »SSP-løse« kommuner med tilbud om konsulentbistand mv. til etablering af et SSP-samarbejde.

Et andet mål er at nedbringe unges risiko for gentagne gange at blive udsat for vold (forebyggelse af voldsofferrecidiv). I den forbindelse er der f.eks. i Esbjerg etableret et samarbejde mellem politiet, kommunen, det lokale sygehus og praktiserende læger under temaet »Unge ofre for vold«. Formålet med projektet er at indsamle ny viden om unge voldsofres situation og behov, og på den baggrund udarbejde konkrete forslag til nye initiativer, der kan iværksættes over for de unge med henblik på at nedbringe antallet af unge ofre. Som eksempel på initiativer kan nævnes etableringen af en rådgivning (UNG til UNG rådgivningstilbud), hvor unge kan få støtte og rådgivning efter vold og udarbejdelse af informationsmateriale (f.eks. en »Her og nu«-folder til unge voldsofre og deres netværk), der giver unge og deres pårørende den nødvendige information om, hvordan de skal forholde sig i forbindelse med, at den unge har været udsat for vold.

Et tredje mål er at reducere befolkningens angst for voldskriminalitet. I den forbindelse har Voldssekretariatet iværksat kampagner, afholdt konferencer og udsendt forskellige publikationer for at styrke befolkningens viden om

vold, og om hvordan vold forebygges. Som eksempel kan nævnes udgivelsen af bogen »Voldens ansigter, børn, unge og vold« af John Peters og oprettelsen af Voldssekretariatets hjemmeside (www.voldssek.dk).

9. PSYKOLOGHJÆLP

En forsøgsordning i Sundhedsministeriets regi fra 1992 om psykologhjælp til røveri-, volds- og voldtægts ofre mv. blev gjort permanent ved Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 1191 af 18. december 1996 om tilskud efter sygesikringsloven til psykologbehandling for særligt udsatte grupper.

Efter bekendtgørelsen yder det offentlige et tilskud på 70 pct. af det i overenskomsten mellem Sygesikringen og Dansk Psykologforening fastsatte honorar pr. konsultation (højest 12 konsultationer). I 1999 blev der eksempelvis behandlet 3.154 ofre for røveri, vold eller voldtægt. Udgifterne hertil for den offentlige sygesikring udgjorde godt 5 mio. kr.

10. OFFENTLIG STØTTE TIL FRIVILLIGE ORGANISATIONER MV.

Landsforeningen »Hjælp Voldsofre« modtog senest i 2000 et tilskud på 1 mio. kr. fra Justitsministeriet.

Herudover har Justitsministeriet i 1999 bevilget 129.000 kr. til en »Voldsofferanalyse« udført af Ulykkes Analyse Centret ved Århus Amtssygehus, ligesom Justitsministeriet samme år har bevilget midler til et forskningsprojekt ved Københavns Universitet med titlen »Evaluering af offerrådgivning«.

11. FORBEDRET OFFERSTATISTIK

Justitsministeriets Forskningspolitiske Udvalgs nedsatte i 1998 en arbejdsgruppe vedrørende kriminalstatistik.

Formålet med arbejdsgruppen er at udarbejde en offerstatistik. Det er tanken, at statistikken skal inddeles efter ofrenes køn og alder i forhold til den begåede kriminalitet, således at der kan skabes en bedre indsigt i ofrenes identitet mv., og således at grundlaget for forebygge kriminalitet kan forbedres.

12. SAMMENFATNING

Som det er fremgået, har regeringen i de senere år iværksat en lang række – såvel lovgivningsmæssige som administrative – foranstaltninger for at forbedre indsatsen over for voldsofre mv.

Herudover har Erstatningsansvarsudvalget foreslået en lovrevision, der – hvis den gennemføres – bl.a. vil hæve erstatningsniveauet for ofre for forbrydelser med godt 50 pct. og dermed forbedre ofres retsstilling betydeligt. For ofre for seksualforbrydelser foreslås en fordobling af det hidtidige godtgørelsesbeløb. Samtidig er der lagt op til ændringer af regler i offerstatningsloven, som på flere punkter vil forbedre ofrenes retsstilling. Udvalgets betænkning er i øjeblikket til høring. I lyset af hørings-

svarene vil Justitsministeriet tage stilling til udformningen af et lovforslag på området.

Dermed fortsættes den lange række af tiltag, som er iværksat for at forbedre ofrenes situation. Regeringen vil også fremover nøje følge udviklingen på området og sætte ind med nye initiativer, hvis der viser sig et behov herfor.

Hermed slutter redegørelsen.

103. møde

Onsdag den 6. september 2000 kl. 10.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortrædere for følgende folketingsmedlemmer:

Erik Mortensen (S),

Kaj Stilling (SF) og Tove Videbæk (KRF).

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 288:

Forslag til lov om Danmarks deltagelse i den fælles valuta.

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 2/5 2000. Første behandling 17/5 2000. Betænkning 15/8 2000. Anden behandling 24/8 2000. Tillægsbetænkning 1/9 2000).

4) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 159:

Forslag til folketingsbeslutning om at holde fast i kronen.

Af Frank Dahlgaard (UP).

(Fremsat 12/5 2000. Første behandling 17/5 2000. Betænkning 15/8 2000).

5) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 156:

Forslag til folketingsbeslutning om folkeafstemning om ophævelse af de fire danske forbehold. Af Kim Behnke (FRI) og Frank Dahlgaard (UP) m.fl.

(Fremsat 9/5 2000. Første behandling 17/5 2000. Betænkning 15/8 2000).

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Medlem af Folketinget Helle Degn har meddelt mig, at hun nedlægger sit hverv som medlem af Folketinget fra og med den 1. oktober 2000.

Medlemmer af Folketinget Erik Mortensen, Kaj Stilling og Tove Videbæk har meddelt mig, at de på grund af udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i Tinget i mindst 7 dage, hvorfor de anmoder om orlov, jf. Folketingets forretningsordens § 41, stk. 3, litra a, fra og med den 3. oktober 2000 og om, at stedfortræderne må blive indkaldt.

Finansministeren (Mogens Lykketoft) har den 29. august 2000 skriftligt fremsat:

Forslag til finanslov for finansåret 2001. (Lovforslag nr. L 293).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortrædere for følgende folketingsmedlemmer:

Erik Mortensen (S),

Kaj Stilling (SF) og Tove Videbæk (KRF).

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Erik Mortensen, hr. Kaj Stilling og fru Tove Videbæk har søgt om orlov i henhold til Folketingets forretningsordens § 41, stk. 3, litra a, på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles de pågældende orlov som ansøgt fra og med den 3. oktober 2000, og at stedfortræderne indkaldes som midlertidige medlemmer. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fra Udvalget til Valgs Prøvelse har jeg modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Socialdemokratiet i Københavns Amtskreds, Henrik Sass Larsen, godkendes som ordinært medlem af Tinget fra og med den 1. oktober 2000, efter at fru Helle Degn har nedlagt sit mandat.

Endvidere har jeg modtaget indstilling om, at følgende godkendes som midlertidige medlemmer fra og med den 3. oktober 2000:

1. stedfortræder for Socialdemokratiet i Nordjyllands Amtskreds, leder Helle Christensen, i anledning af hr. Erik Mortensens orlov.

1. stedfortræder for Socialistisk Folkeparti i Fyns Amtskreds, sygeplejerske Inga-Britt Olsen, i anledning af hr. Kaj Stillingers orlov.

1. stedfortræder for Kristeligt Folkeparti i Ringkøbing Amtskreds, landbrugslærer Jens Ove Kjeldsen, i anledning af fru Tove Videbæks orlov.

Indstillingen sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 111 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 288: Forslag til lov om Danmarks deltagelse i den fælles valuta.

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 2/5 2000. Første behandling 17/5 2000. Betænkning 15/8 2000. Anden behandling 24/8 2000. Tillægsbetænkning 1/9 2000).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Claus Larsen-Jensen (S):

Inden jeg begynder på ordførertalen, vil jeg tilde mig på vegne af Folketingets Europaudvalg at rette en tak til Europaudvalgets Sekretariat, Folketingets EU-konsulent og EU-Oplysningen for det store arbejde, de har haft med at sørge for sommeren over at gøre lovgivningen og alle spørgsmål osv. klar og at arrangere høringer og arrangere Europaudvalgets tur rundt i landet. En tak skal også lyde til ministeriernes

embedsmænd, der også som mange andre har ofret deres sommerferie for denne sag. Det synes jeg jeg vil sige tak for på udvalgets vegne, uanset om man så synes, man har fået de svar, man gerne ville høre, eller ej.

Og så til ordførertalen:

Ved andenbehandlingen i Folketinget den 24. august om lovforslaget om den danske euro blev det soleklart, at nejsiden i og uden for Folketinget intet alternativ har til Danmarks deltagelse i den fælles europæiske valuta. Nogle vil ud af EU, nogle vil mindre EU, nogle vil droppe fastkurspolitikken for at kunne devaluere, og andre igen vil gøre alt, hvad de kan, for, at Danmark også efter det nej, som de ønsker, fører nøjagtig den samme politik, som hvis vi var med i eurosamarbejdet.

Det vil sige, at kronen også efter et nej skal følge euroen i tykt og tyndt og dermed være underlagt nøjagtig den samme penge- og rentepolitik, som de 12 eurolande beslutter sig for, også på vores vegne. Det betyder, at Danmark også skal opfylde alle de økonomiske krav til Den Økonomiske og Monetære Union, som nejsiden ellers lige nu tordner imod, og som bl.a. SF tilsluttede sig med Edinburghaftalen i 1993. Det betyder også, at Danmark fortsat skal have en aftale med Den Europæiske Centralbank om at dække Danmark ind, hvis vi udsættes for et stormløb udefra mod vores økonomi. Det er en leg med ilden, som kan være undergravende for økonomien, arbejdspladserne og vores velstand og velfærd i Danmark.

Der mangler totalt visioner og perspektiv i nej. Et nej pålægger os alle pligterne, og vi skal efterleve andres beslutninger; det er reelt et passivt euromedlemskab. Men vi får imidlertid ikke, som vi får ved ja, de fordele, der er i form af direkte indflydelse på de økonomiske vilkår, vi under alle omstændigheder er underlagt. Vi får ikke det værn mod spekulation og kriser udefra, som risikerer at trække tæppet væk under danskernes velstand og velfærd, og vi høster ikke den økonomiske gevinst, der er ved et ja.

Det, den danske befolkning skal tage stilling til den 28. september, er kort sagt, om vi som danskere vil have de fordele, der følger af at få den danske euro, eller stå uden for eurosamarbejdet med mulighed for at føre nøjagtig den samme politik, men uden fordelene.

Jeg kan godt forstå, at nejsiden lige siden udskrivningen af folkeafstemningen har haft utrolig travlt med at flytte debatten væk fra det, vi